

2013 metų birželio 12 diena

7.45

Neseniai renovuotas Niuarko oro uostas visas blizga. Eilėse prie saugumo patikros postų prie kiekvieno posūkio stovi po vazoninį augalą, kad keleiviai nesusivoktų, kaip ilgai teks laukti. Žmonės ramsto sienas ar sėdi ant lagaminų. Visi nubudo priešaušriu ir dabar, garsiai dūsaudami, purkštavo iš nuovargio.

Priėjusi eilės priekį, Adlerių šeimyna iškrauna ant padėklų kompiuterius ir batus. Nusijuosęs diržą, Briusas Adleris jį suvynioja ir įdeda į pilką plastikinę dėžę greta rudų įsispijamų batų. Ne tokie tvarkingi jo sūnūs savo sportbačius sumeta ant nešiojamųjų kompiuterių ir piniginių. Batraiščiai nukąra nuo bendro jų padėklo ir Briusas nesusivaldęs sukiša juos vidun.

Didelis stačiakampis ženklas šalia jų skelbia: „Visas pinigines, raktus, telefonus, papuošalus, elektroninius įrenginius, kompiuterius, planšetinius kompiuterius, metalinius daiktus, batus, diržus ir maistą būtina sudėti į dėžes. Gėrimus ir kontrabandą išmesti.“

Apsupę savo dvylikametį sūnų Edį, Briusas ir Džeinė Adleriai priartėja prie patikros įrenginio. Penkiolikmetis jų sūnus Džordanas atsilieka ir lukteli, kol šeimyna pereina.

Tada jaunuolis kreipiasi į pareigūną, prižiūrintį įrenginį:

– Norėčiau atsisakyti.

Pareigūnas dėbteli į jį.

– Ką sakei?

Džordanas susibruka rankas į kišenes ir pakartoja:

– Noriu atsisakyti eiti per įrenginį.

Pareigūnas garsiai, visai salei sušunka:

– Turime jaunuolį, kuris neina!

– Džordanai, – iš už tunelio kviečia tėtis. – Ką darai?

Berniukas gūžteli.

– Juk tai viso kūno atgalinės sklaidos aparatas, tėti. Pavojingiausias ir neefektyviausias. Skačiau apie jį ir tikrai neketinu per jį eiti.

Už devynių metrų stovintis Briusas žino, kad grįžti pas sūnų jam nebus leista, tad užsičiaupia. Nenori, kad Džordanas dar pratartų bent žodį.

– Pasitrauk į šoną, vaike, – liepia pareigūnas. – Sulaikai eilę.

Berniukas paklūsta, o pareigūnas pataria:

– Klausyk, bus kur kas paprasčiau ir maloniau eiti per įrenginį, nei kęsti, kaip tas vyrukas tave čiupinės. O čiupinės *skrupulingai*, jei supranti, ką turiu omeny.

Berniukas nusibraukia nuo kaktos plaukus. Pastaraisiais metais jis ištįso penkiolika centimetrų ir yra liesas kaip skalikas. Jo plaukai, kaip motinos ir brolio, garbanoti ir auga taip greitai, kad neįmanoma suvaldyti. Tėvo plaukai trumpi ir žili. Briusas pražilo dvidešimt septynerių, tais pačiais

metais, kai gimė Džordanas. Tėvas mėgsta, rodydamas į galvą, priekaištauti sūnui: „Žiūrėk, ką padarei.“ Berniukas jaučia, kad jis dabar įdėmiai jį stebi, tarsi norėdamas oru perduoti šiek tiek sveiko proto.

Džordanas prataria:

– Yra keturios priežastys, kodėl neisiu per tą aparatą. Ar norėtumėte jas išgirsti?

Apsaugos pareigūnas pralinks mėja. Berniuko klausosi ne jis vienas – dėmesį jau atkreipė visi aplinkiniai keleiviai.

– O Dieve, – po nosimi sumurma Briusas.

Edis Adleris paima mamą už rankos – taip nesielgė jau bent metus. Matant, kaip tėvai kraunasi daiktus ir rengiasi kraustyti iš Niujorko į Los Andželą – tėvas tai pavadino Didžiuoju sukilimu – jam suko skrandį. Dabar, pajutęs, kaip sugurguliuoja viduriai, susimąsto, ar netoliese yra tualetas. Sako:

– Reikėjo likti su juo.

– Jam viskas bus gerai, – patikina Džeinė sūnų ir save. Jos vyras nenuleidžia žvilgsnio nuo Džordano, bet ji negali prisiversti žiūrėti. Todėl visą dėmesį sutelkia į malonų sūnaus delno prisilietimą. Buvo to pasiilgusi. „Galėtume tiek daug visko išspręsti, – pamano ji, – jei tiesiog dažniau laikytumės už rankų.“

Pareigūnas išpučia krūtinę.

– Varyk, vaike.

Džordanas iškelia pirštus, pasirengęs skaičiuoti.

– Pirma, stengiuosi riboti gaunamos radiacijos dozę. Antra, netikiu, kad ši technologija užkerta kelią terorizmui. Trečia, man bjauru, kad vyriausybė nori fotografuoti mano kiaušius. Ir ketvirta, – jis atsikvepia, – mano nuomone, poza,

kuria liepiama atsistoti – pakėlus rankas, tarsi per apiplėšimą – skirta tam, kad žmogus pasijustų bejėgis ir pažemintas.

Apsaugos pareigūnas nebesišypso. Apsidairo. Susimąsto, ar tik berniukas iš jo nesišaipto.

Netoliese vežimėlyje sėdintis Krispinas Koksas laukia, kada apsauga patikrins, ar vežimėlyje nėra sprogmenų. Senis nesitveria pykčiu. Patikrinti, ar vežimėlyje nėra sprogmenų! Jei tik užtektų kvapo, jis tikrai jiems atsikirstų. Kuo tie kvailiai save laiko? Kuo laiko jį? Neįau negana to, kad jis turi sėdėti šitame vežimėlyje ir keliauti su slauge? Jis suniurzga:

– Apčiupinėkit, po velnių, tą berniuką.

Senis įsakinėjo ištisus dešimtmečius ir jo beveik visada būdavo klausoma. Jo tenoras nukerta visas pareigūno abėjones, kaip karatė meistro delnas lentą. Vyriškis nusiūncia Džordaną pas kitą pareigūną ir šis liepia jam išsiskėsti ir ištiesti rankas. Šeima nepatenkinta stebi, kaip vyras šiurkščiai braukia ranka berniukui tarp kojų.

– Kiek tau metų? – klausia pareigūnas, stabtelėjęs pasitaisyti guminių pirštinių.

– Penkiolika.

Jis susiraukia.

– Vaikai retai kada taip elgiasi.

– O kas elgiasi?

– Dažniausiai hipiai. – Jis akimirką susimąsto. – Arba buvę hipiai.

Džordanas stengiasi priversti savo kūną nejudėti. Pareigūnas braukia jam per džinsų juosmenį, kutena.

– Gal užaugęs būsiu hipis.

– Baigiau, penkiolikini, – taria vyras. – Mauk.

Prie šeimos Džordanas prieina šypsodamasis. Paima iš brolio savo sportbačius.

– Einam, – paragina. – Nes pavėluosim į lėktuvą.

– Pasikalbėsime apie tai vėliau, – taria Briusas.

Berniukai nužygiuoja koridoriais pirmi. Pro langus tolimoje matyti Niujorko dangoraižiai: žydrą dangų pervėrę žmogaus rankų darbo plieno ir stiklo kalnai. Džeinė ir Briusas nejučia randa tą vietą, kur kadaise buvo bokštai dvyniai, kaip kad liežuvis visada randa skylę ištraukus dantį. Kai bokštai griuvo, abu jų sūnūs buvo dar maži, tad jie miesto panoramą priima tokią, kokia yra.

– Edi, – tarsteli Džordanas, ir berniukai susižvalgo.

Broliai lengvai vienas kitą supranta – tėvai dažnai suglumsta suvokę, kad berniukai geba aptarti reikalą ir priimti sprendimą, neištarę nė žodžio. Jie visada veikė išvien ir viską darė drauge. Vis dėlto pastaraisiais metais Džordanas ėmė tolti. Dabar, šitaip ištaręs brolio vardą, nori pasakyti: „Aš vis dar čia. Visada sugrįšiu.“

Edis kumšteli broliui į ranką ir nubėga pirmyn.

Džeinė žingsniuoja nedrąsiai. Jaunėlio paleista ranka dilgčioja prie šono.

Prie vartų tenka dar palaukti. Linda Stolen, jauna, baltai apsirengusi moteris, skuba į vaistinę. Jos delnai prakaituoja, širdis dudena, tarsi baustųsi iššokti pro gerklę. Ji atskrido iš Čikagos vidudienį ir valandas iki kito skrydžio praleido ant suoloelio, mėgindama nusnūsti sėdomis, spausdama prie krūtinės rankinę. Ji pirko pigiausius rastus bilietus – todėl teko persėsti Niuarke – ir pakeliui į oro uostą pranešė tėvui

daugiau niekada neprašysianti jo pinigų. Tėvas kvatojosi, net plojo delnu per kelį, tarytum išgirdęs juokingiausią pokštą. Bet ji kalbėjo rimtai. Tą akimirką tvirtai žinojo du dalykus: pirma, kad niekada nebegrįš į Indianą, ir antra, kad niekada daugiau nieko nebeprašys tėvo ir trečiosios jo žmonos.

Linda jau antrą kartą per dvidešimt keturias valandas eina į vaistinę. Rankinėje paliečia Saut Bende pirktą nės-tumo testo pakuotę. Šįsyk išsirenka žurnalą apie įžymybes, maišelį šokoladinių saldainių ir dietinio limonado. Viską nusineša prie kasos.

Krispinas Koksas knarkia savo vežimėlyje, jo kūnas – liesas odos ir kaulų lankstinys. Pirštai kartais suplazda, tarsi pakil-ti nepajėgiantys paukšteliai. Senio slaugė, vidutinio amžiaus moteris vešliais antakiais, gretimoje kėdėje dildosi nagus.

Džeinė ir Briusas susėda greta ant mėlynų oro uosto kė-džių ir barasi, nors niekas aplink to nė neįtartų. Jų veidai ra-mūs, balsai tylūs. Sūnūs tokį tėvų barnį vadina DEFCON 4 ir visiškai dėl jo nesijaudina. Jie veikiau bendrauja, o ne pyks-tasi. Mėgina suprasti vienas kitą, o ne įgelti.

Briusas taria:

– Pavojinga buvo padėtis.

Džeinė kresteli galvą.

– Džordanas – tik vaikas. Jie nebūtų nieko jam darę. Jis neperžengė savo teisių.

– Elgiesi naiviai. Jis atsikalbinėjo, o šioje šalyje į tai rea-guojama nepalankiai, ir visai nesvarbu, kas rašoma konsti-tucijoje.

– Tai tu išmokei jį netylėti.

Briusas sučiaupia lūpas. Norėtų pasiginčyti, bet negali. Jis moko berniukus namuose ir visada pabrėžia kritinio mąstymo

svarbą. Prisimena neseniai aiškinęs, kaip svarbu nepriimti visų taisyklių akiai. „Abejokite viskuo, – kalbėjo jis. – Viskuo.“ Pats ištisas savaites tūžo, kad tie kvailiai Kolumbijos universitete neskyrė jam etatinių pareigų vien todėl, jog jis nesilankė jų kokteilių vakarėliuose. Savo fakulteto dekanı Briusas klausė: „Ką, po velnių, išgertuvės turi bendro su matematika?“ Norėtų, kad ir sūnūs abejotų tokiais kvailiais, bet tik ne dabar. Reikėjo aiškinant pridurti: „Abejokite viskuo, bet tik kai suaugsite, gebėsite visiškai valdyti savo galias ir nebegyvensite namie, kad man nereikėtų to matyti ir nerimauti.“

– Tik pažiūrėk į tą moterį, – taria Džeinė. – Į jos sijono palankus įsiūti varpeliai. Ar įsivaizduoji, koks jausmas vilkėti drabužį, kuris nuo kiekvieno tavo krustelėjimo skamba? – Ji nori papurtyti galvą pašaipiai, bet atrodo susižavėjusi. Įsivaizduoja, kaip eina, o aplink skimbčioja varpeliai. Sulig kiekvienu žingsniu muzika traukia aplinkinių žvilgsnius. Įsivaizdavusi nurausta. Pati vilki džinsus ir savo, kaip ji vadina, „rašymo megztinį“. Šįryt rengėsi taip, kad būtų patogų. O kaip rengėsi ta moteris?

Baimė ir gėda, vibravusios Briuso kūnu prie patikros įrenginio, pamažu sklaidosi. Jis pasitrina smilkinius ir mintyse sukalba žydiškai ateistinę dėkingumo maldą už tai, kad neprasidėjo vienas iš tų galvos skausmų, nuo kurių ima tvinkseti visi dvidešimt du jo kaukolės kaulai. Gydytojui paklausus, kas išprovokuoja jam migreną, Briusas purkštelėjo. Atsakymas buvo aiškus ir akivaizdus kaip diena: jo sūnūs. Tėvystė jam reiškė vieną baimės priepuolį po kito. Kai berniukai buvo dar kūdikiai, Džeinė vis sakydavo, kad jis nešioja juos tarsi granatas. O jam atrodė, ir vis dar atrodo, kad jie tokie ir yra. Iš esmės į Los Andželą kraustyti jis sutiko

dėl to, kad filmų studija jiems išnuomoja namą su kiemu. Briusas ketina palikti savo granatas aptvertoje teritorijoje, o jei jos sumanytų kur nors eiti, pats jas ir nuvežtų. Niujorke jie galėdavo tiesiog įžengti į liftą ir pranykti.

Jis nužvelgia juos. Abu skaito tolimajame salės gale, tarytum nedrąsiai rodydami savo nepriklausomybę. Jaunėlis tuo pat metu pakelia į jį žvilgsnį. Edis irgi nuolat nerimauja. Jie susižvalgo – dvi to paties veido versijos. Briusas prisiverčia plačiai nusišypsoti, tarsi kviesdamas sūnų atsakyti tuo pačiu. Staiga beviltiškai užsigeidžia pamatyti berniuką laimingą.

Moteris žvangančiu sijonu praeina tarp tėvo ir sūnaus ir nutraukia ryšį. Varpeliai sulig kiekvienu žingsniu tilindžiuoja. Ji aukšta, tvirtai sudėta filipinietė. Tamsius plaukus puošia smulkūs karoliukai. Ji pati sau dainuoja. Žodžius išskirti sunku, bet moteris barsto juos laukimo salėje kaip gėlių žiedlapius: šlovė, malonė, aleliuja, meilė.

Prie lango nugara į salę stovi juodaodis kareivis su uniforma. Beveik dviejų metrų ūgio, platus kaip spinta. Bendžaminas Stilmanas užima vietos net ir erdvioje salėje. Jis klausosi dainininkės – moters balsas primena jam senelę. Vyras puikiai žino, kad ji, kaip ir tas patikros įrenginys, vos tik išvydusi jį Los Andželo oro uoste, permatys kiaurai. Ji supras, kas nutiko per tas muštynes su Gevinu, išvys kulka, pervėrusią jam šoną po dviejų savaitių, ir tą kolostomos maišelį, kuris dabar dengia skylę. Bendžaminas buvo išmokytas įvairių gudrybių ir visą gyvenimą praleido slėpdamas tiesą nuo visų, net ir savęs paties, bet jos akyse viskas išaiškės. O kol kas dainos nuotrupos jį ramina.

Į laukimo salę kraipydama klubais įžengia oro linijų darbuotoja su mikrofonu. Atkišusi klubus į šoną, sustoja. Kitų

palydovių uniforma paprastai būna apdribusi ar per ankšta, o jai tinka tarsi specialiai siūta. Moters plaukai glotniai susukuoti į kuodą, lūpdažis žvilgus ir raudonas.

Markas Lasijas, kaip tik telefonu rašęs nurodymus savo kolegai, pakelia žvilgsnį. Jam trisdešimt dveji, per pastaruosius trejus metus apie jį du kartus rašė žurnalas „Forbes“. Jo smakras tvirtas, žydros akys įgudusios verti kiaurai, o trumpi plaukai sutepti želė. Jis vilki matinės pilkos spalvos kostiumą – nekrinantį į akis, bet brangų. Markas nužiūri moterį ir pajunta, kaip krumpliaračiai jo smegenyse ima suktis, padėdami atsikratyti vakarykščių kokteilių su viskiu. Jis atsitiesia ir sutelkia į ją visą savo dėmesį.

– Ponai ir ponios, – prabyla ji. – Sveiki atvykę į skrydį numeris 2 977, į Los Andželą. Mes pasirengę laipinti.

Lėktuvas – „Airbus A321“, baltas banginis su mėlyna juosta ant šono. Jame telpa 187 keleiviai, per vidurį – takas. Pirmojoje klasėje iš abiejų tako pusių yra po dvi erdvas vietas. Ekonominėje – po tris. Visos vietos į šį skrydį išparduotos.

Keleivių eilė slenka pamažu, rankiniai krepšiai, pilni pernelyg brangių ar būtinų daiktų, kad būtų įregistruoti, dunksi į kelius. Įlipę į lėktuvą, žmonės pirmiausia pajaučia, kad jame šalta kaip mėsos šaldytuve, o oro kondicionieriai nepaliamajamai, smerkiamai šnypščia ššššš. Nuogos rankos šiurpsta ir netrukus dingsta megztninių rankovėse.

Slaugės apšokinėjamas Krispinas iš vežimėlio persėda į vietą pirmojoje klasėje. Jis nubudęs ir klaidingai susierzinęs. Vienas iš blogiausių dalykų sergant yra tai, kad žmonės – *suknisti nepažįstamieji* – jaučiasi turį leidimą jį liesti. Slaugė

ištiesia rankas ir, norėdama pasodinti jį kiek patogiau, delnais suima jam šlaunį. *Jo šlaunį!* Kadaisė jo kojos žygiavo konferencijų salėmis, lakstė sieninio salėje ir lėkė baisiausiomis slidžių trasomis Džeksono slėnyje. O dabar moteris, kurią jis geriausiu atveju palaikytų vidutine, manosi galinti graibyti jas savo delnais. Jis nuveja ją.

– Galiu pats atsisėsti į suknistą kėdę, – burbteli.

Bendžaminas į lėktuvą lipa panarinęs galvą. Į Niujorką jis atskrido kariniu lėktuvu, tad šitai – pirmas jam šiais metais komercinis skrydis. Bet jis žino, ko tikėtis, ir jaučiasi nesmagiai. 2002 metais jį būtų iškart perkėlę iš ekonominės klasės į pirmąją, o visas lėktuvas, vos jį išvydęs, pratrūktų griausmingai ploti. Dabar ploti ima vienas keleivis, tada dar vienas, dar keli. Plojimai šokčioja kaip akmuo ežero paviršiumi, šen bei ten, kol galiausiai nutyla, panirę į rašalo spalvos juodumą. Garsas, kol nutrūksta, skamba baikščiai, tarsi plojantieji jaustų gėdą.

– Ačiū, kad tarnaujate, – sukužda jauna moteris. Karys kilsteli ranką, ją pasveikindamas, ir klesteli į savo vietą ekonominėje klasėje.

Adlerių šeima prie durų išsiskirsto. Džeinė pamoja sūnums ir vyrui priekyje, o pati susikūprinusi nuskuba į pirmąją klasę. Briusas akimirką stebi nueinančią žmoną, tada nuveda ištįsusius Džordaną ir Edį į lėktuvo galą. Eidamas dirščioja į vietų numerius ir suskaičiuoja, kad nuo Džeinės, prieš tai žadėjusios pasikeisti bilieta, juos skirs dvidešimt devynios eilės. Briusas jau suprato, kad su darbu susiję jos pažadai dažniausiai tušti. Bet jis vis viena kaskart renkasi ja tikėti, vadinasi, ir nusivilti.

– Kuri eilė, tėti? – klausia Edis.

– Trisdešimt pirma.

Keleiviai, išsitraukę užkandžių ir knygų, bruka juos į kišenes kėdėse priešais. Lėktuvo gale trenkia indišku maistu. Įgudę virėjai, tarp jų ir Briusas, uostinėja orą ir atpažįsta – kuminas. Džordanas su Edžiu ginčijasi, katras gaus vietą prie lango, – tėvas įsitaiso kraštinėje, mat ten daugiau vietos kojoms, – kol vyresnysis berniukas susivokia, kad per juos kiti keleiviai negali nueiti į savo vietas, ir staiga pasiduoda. Brandaus savo poelgio pasigaili, vos tik atsėdęs – pasijunta įkalintas tarp tėvo ir brolio. Pakilus jausmas – *galia*, – kurią juto po to, kai buvo apieškotas, sutrypta. Tas kelias minutes jis jautėsi kaip tikras suaugėlis. Dabar vėl tapo paiku vaiku, prisegtu kėdutėje. Džordanas nusprendžia nesikalbėti su Edžiu mažiausiai valandą, kad jį nubaustų.

– Tėti, – kreipiasi Edis, – ar, kai atskrisim, visi mūsų daiktai jau bus naujuose namuose?

Briusas susimąsto, dėl ko konkrečiai Edis nerimauja: sėdmaišio, pianino natų, to pliušinio dramblio, su kuriuo vis dar kartais miega? Sūnūs gyveno Niujorko bute visą savo gyvenimą. Dabar tas butas išnuomotas – jei Džeinei pasiseks ir jie nuspręs likti vakarinėje pakrantėje, jį parduos.

– Mūsų dėžės atvažiuoja kitą savaitę, – atsako Briusas. – Bet namas su baldais, tad iki to laiko išsisuksim.

Berniukas, iš pažiūros jaunesnis nei dvylikos, linkteli žvelgdamas į apvalų langą. Pirštų galiukai, prispausti prie skaidraus plastiko, pabąla.

Linda Stolen vilki baltais džinsais bei plonais marškinėliais ir visa virpa. Jai iš dešinės sėdinti moteris, atrodo, jau

miega – kaip tai įmanoma? Ant veido ji užsimetusi mėlyną skarelę, atsirėmusi į langą. Linda makaluoja ranka kišenėje ant kėdės priešais, vildamasi ten rasti nemokamą antklo-dę, kai į jos eilę įžengia moteris žvangančiu sijonu. Ji tokia stambi, kad, įsitaisiusi kraštinėje kėdėje, per ranktūrį įsiverčia į asmeninę Lindos erdvę.

– Labas rytas, mieloji, – pasisveikina moteris. – Aš Flo-rida.

Stengdamasi išvengti kontakto, Linda prisitraukia alkūnes prie šonų.

– Kaip valstija?

– Ne kaip valstija. Aš *esu* valstija. Aš Florida.

„O varge, – pamano Linda. – Skrydis trunka šešias valan-das. Teks visą kelią apsimesti, kad miegu.“

– Kuo tu vardu, brangioji?

Linda delsia. Netikėta galimybė atrasti save iš naujo. Kalifornijoje ji ketina prisistatinėti Belindos vardu. Tai – nauja pradžia, jos, geresnės, su pagerintu vardu. Buvo nusprendusi, kad Belinda yra patraukli moteris, spinduliuojanti savikliovą. Linda – savimi nepasitikinti namų šeimininkė storomis kulkšnėmis. Ruošdamasi Linda suriečia liežuvį burnoje. Be-lin-da. Bet lūpos skiemenų neištaria. Ji atsikrenkščia ir išgirsta savo balsą:

– Aš išteku. Keliauju į Kaliforniją, kad mano vaikas ga-lėtų pasipiršti. Jis pasipirš.

– Na, – švelniu balsu atsako Florida, – argi ne puiku.

– Taip, – sutinka Linda. – Taip. Matyt, kad taip. – Tada suvokia, kokia yra pavargusi ir kaip mažai vakar naktį mie-gojo. Žodis „matyt“ iš jos lūpų nuskamba juokingai. Ji susi-mašto, ar tik nebus pirmą sykį pavartojusi jo sakinyje.

Florida pasilenkia sudėlioti daiktų gigantiškame medžiaginiame savo krepšyje.

– Aš ir pati keletą kartų buvau ištekėjusi, – tarsteli ji. – Gal ir daugiau nei keletą.

Lindos tėvas buvo vedęs triskart, motina – du. Keletas santuokų jai atrodo suprantama, nors pati tekėti ketina tik kartą. Bus kitokia nei visa Stolenų giminė. Bus geresnė.

– Jei išalksi, mieloji, turiu daugybę užkandžių. Atsisakau valgyti tą bjaurų lėktuvų maistą. Jo nė maistu nepavadinsi.

Lindos skrandis suurzgia. Kada ji paskutinį kartą deramai valgė? Vakar? Ji įsispokso į savo šokoladinių saldainių maišelį, vienišą kyšančią iš kišenės kėdėje priešais. Pati nustebinta savo staigumo, čiumpa maišelį, praplėšia ir užsiverčia į burną.

– Nepasakei savo vardo, – taria Florida.

Ji liaujasi kramtyti.

– Linda.

Palydovė – ta pati moteris, pasitikusi juos prie vartų – nukrypuoja taku, tikrindama krepšius virš galvos ir saugos diržus. Atrodo, tarytum ji eitų pagal mintyse skambančios muzikos ritmą: sulėtina, nusišypso, pakeičia tempą. Ją stebi ir vyrai, ir moterys – linguojanti jos eisena traukia akį. Palydovė akivaizdžiai pratusi prie dėmesio. Ji kyšteli liežuvį kūdikiui, sėdinčiam motinai ant kelių, ir mažylis sukikena. Stabteli prie Bendžamino Stilmano vietos prie tako, priklaupia ir sukužda jam į ausį:

– Kaip vyriausioji šio skrydžio palydovė, esu informuota apie jūsų medicininę būklę. Jei prireiktų pagalbos, nedelsdami kreipkitės.

Kareivis sutrinka – jis buvo nusisukęs į langą, žvelgė į pilkų atspalvių horizontą. Lėktuvai, pakilimo takai, dantytas

miestas tolumoje, greitkelis, lekiantys automobiliai. Dabar pažvelgia jai į akis – tai padaręs suvokia, kad dienų dienas, o gal net savaites, vengė akių kontakto. Jos akys medaus spalvos, gilios, į jas žvelgti malonu. Bendžaminas sukrestas linkteli ir prisiverčia nusisukti.

– Ačiū.

Pirmojoje klasėje Markas Lasijas preciziškai susitvarkė savo vietą. Jo kompiuteris, detektyvas ir vandens buteliukas – kėdės kišenėje priešais. Telefonas rankoje, batai nuauti ir pakišti po sėdyne. Lagamine virš galvos yra darbo dokumentai, trys geriausi rašikliai, kofeino tabletės ir maišelis migdolų. Jis keliauja į Kaliforniją užbaigti svarbaus sandorio, prie kurio dirbo jau ištisus mėnesius. Dirsteli per petį, dėdamasis nerūpestingas. Tik jam niekada nesisekė apsimesti nerūpestingam. Markas Lasijas geriausiai atrodė apsivilkęs trijų tūkstančių dolerių vertės kostiumą. Į užuolaidą, skiriančią pirmąją klasę nuo ekonominės, jis žvelgia su tokiu pat susikaupimu, su koku ir sportuoja, romantiškai vakarieniuoja ar rengia verslo pristatymus. Darbe jį vadina Plaktuku.

Skrydžio palydovė jo dėmesį traukia dėl akivaizdžių priežasčių, ne vien dėl grožio. Ji – to stebuklingo, įstabaus amžiaus, – jis spėja, dvidešimt septynerių, – kai moteris viena koja dar jaunystėje, o kita – jau įžengusi į brandą. Tą begalinę, spindinčią akimirką ji drauge ir šešiolikmetė lygia oda, ir išmintinga keturiasdešimtmetė moteris. Ir ji gyva tarytum liepsnojantis namas. Markas jau seniai nematė tokios, pilnos ląstelių, genų ir *biologijos*, o gal ir niekada. Joje viskas kaip ir visų, tik viskas *stipriau*.

Kai palydovė pagaliau žengia į pirmąją klasę, Markas užsimano atsisegti saugos diržą, griebti dešine ranka jos

kairiąją, kita apglėbti per juosmenį ir sušokti salsa. Salsos šokti jis nemoka, bet yra tikras, kad fizinis kontaktas su ja šią problemą išspręstų. Ji – įsikūnijęs Brodvėjaus miuziklas, o jis, staiga susivokia, gyvas tik alkoholio tvaiku ir riestainiais. Staiga suglumęs, nudelbia akis į delnus. Čiupti ją į glėbį ir leistis šokti jam nėra neįmanoma. Jau yra taip daręs – jo psichologė vadina tai „paūmėjimais“. Bet tokio paūmėjimo nebuvo ištisus mėnesius. Jau buvo jų atsikratęs.

Kai vėl pakelia galvą, palydovė stovi lėktuvo priekyje, pasirengusi dėstyti saugumo taisykles. Kad nepamestų jos iš akių, dauguma keleivių persisveria į taką ir, patys nustebę, kad pirmą sykį po daugybės metų susidomėjo, klauso.

– Ponios ir ponai, – lėktuve nuvilnija jos balsas, – esu Veronika, vyriausioji palydovė. Mane rasite pirmojoje klasėje, o mano kolegas Eleną ir Luisą, – ji mosteli į blankesnę savo pačios versiją (jos šviesesni rudi plaukai, blyškesnė oda) ir pliką, žemą vyrą, – ekonominėje. Kapitono ir visos įgulos vardu sveikinu jus atvykus. Dabar prašyčiau įsitikinti, kad jūsų kėdės atlošas ir padėklas pakelti. Taip pat dabar būtina išjungti visus elektroninius prietaisus. *Dėkojame* jums už bendradarbiavimą.

Markas paklusniai išjungia telefoną, nors paprastai tiesiog įsimesdavo į kišenę. Krūtinėje pajunta malonią šilumą, kuri atsiranda padarius kam nors paslaugą.

Greta jo sėdinti Džeinė Adler pralinksmina stebi apkerėtus keleivius. Jai atrodo, kad ji pati aktyviai žavi buvo keletą metų, dvidešimties su trupučiu – tada ir susipažino su Briusu – bet tokia seksualine trauka kaip Veronikos nepasižymėjo niekada. Skrydžio palydovė demonstruoja keleiviams, kaip užsisegti saugos diržą, o vyrukas iš Volstrito

elgiasi taip, tarsi iš viso akyse nebūtų regėjęs saugos diržo, tuo labiau juo naudojėsis.

– Šiame lėktuve yra keletas atsarginių išėjimų, – kalba Veronika. – Prašau atkreipti dėmesį, kuris iš jų arčiausiai jūsų. Jei tektų evakuotis iš lėktuvo, ant grindų įsižiebusios šviesos nušvies kelią prie išėjimų. Durys atsidaro, pasukus rankeną rodyklės kryptimi. Kiekvienose duryse yra pripučiamą čiuožyklą, kurią galima panaudoti kaip plaustą.

Džeinė žino, kad jos vyras, sėdintis kažkur jai už nugaros, mintyse jau pasižymėjo išėjimus ir išsirinko, prie kurio, reikalui esant, stums berniukus. Ji jaučia ir tai, kaip jis užverčia akis, išgirdęs apie pripučiamą čiuožyklą. Briusas pasaulį vertina – ir sprendžia, kas yra tiesa – remdamasis skaičiais, o statistiškai dar niekas neišgyveno lėktuvo katastrofos, pasinaudojęs pripučiamą čiuožyklą. Tai – tik pasakaitė, skirta keleiviams suteikti netikrą saugumo jausmą. Briusui pasakaičių nereikia, bet daugumai žmonių jos patinka.

Krispinas susimąsto, kodėl niekada nevedė moters, turinčios tokį kūną kaip palydovės. Nė viena iš jo žmonių neturėjo užpakalio. „Gal lieknutės merginos yra skirtos jaunuoliams, – mąsto jis. – Ir tik su amžiumi pradėdame vertinti pagalvę lovoje.“ Ši moteris jo netraukia – ji keletą jo anūkų bendraamžė, be to, ugnis jo paslėpsniuose jau užgesusi. Mintis apie du žmones, besirangančius lovoje, jam panaši į neskoningą pokštą. Žinoma, būdamas jaunesnis ir pats dažnai tuo užsiimdavo. Jis suvokia – staiga įsitverdamas ranktūrių, mat juosmenį užplūsta deginantis skausmas – kad visi didieji jo asmeninio gyvenimo skyriai prasidėjo ir baigėsi kaip tik ant sujauktų paklodžių. Visos žmonos, būsimosios žmonos, buvusios žmonos dėl savo sąlygų derėjosi miegamajame.

Vaikai atiteks man.

Tuoksimės birželį „Kaimo klube“.

Aš pasiliksiu vasarnamį.

Mokėk mano sąskaitas arba viską pasakysiu tavo žmonai.

Jis dirsteli į Veroniką, ši aiškina, kad gelbėjimosi liemenę galima pripūsti šiaudeliu. „Gal, jei būčiau rinkęsis stambesnes moteris, – svarsto jis, – jos būtų likusios su manimi ilgiau.“

– Primename, – švelniai šypsodamasi, sako palydovė, – kad lėktuve nerūkoma. Jei turite klausimų, nedvejodami kreipkitės į bet kurį įgulos narį. „Trinity Airlines“ vardu aš, – ji patyli ir žodis tarsi muilo burbulas pakimba ore, – linkiu jums malonaus skrydžio.

Tada Veronika pasitraukia iš akių ir keleiviai, nebežinodami, į ką žiūrėti, ima į rankas knygas ar žurnalus. Kai kurie užsimerkia. Oro kondicionierius šnypščia garsiau. Iš dalies dėl to, kad garsas sklinda iš viršaus, ir dėl to, kad iš jo pučia ledinis oras, žmonės ima jaustis nesmagiai.

Džeinė Adler tvirčiau apsisiaučia megztiniu, kad sušiltų, ir ima jausti kalnę dėl to, kad prieš skrydį neužbaigė scenarijaus. Ji nekenčia skraidyti, o dabar dar turi skristi atskirai nuo šeimos. „Tai bausmė, – pamano ji. – Už mano tingumą, vengimą, už tai, kad iš viso ėmiausi šito beprotiško darbo.“ Taip ilgai televizijos serialui Niujorke ji rašė iš dalies dėl to, kad jai nereikėjo keliauti. Bet štai ji vėl rizikuoja, imasi kito darbo ir vėl skrenda lėktuvu.

Jos mintys ima krypti pažįstama linkme: apimta nerimo, ji visada prisimena tam tikras gyvenimo akimirkas, kad įsitikintų, jog turi savo istoriją. Džeinės galva pilna prisiminimų, o tai reiškia, kad jų bus ir daugiau. Štai juodvi su seserimi bėga plokščiu Kanados paplūdimiu, ji tylomis, draugiškai

prie virtuvės stalo dalijasi laikraščiu su tėvu, padauginusi šampano koledžo išleistuvėse, šlapinasi parke, stebi susiraukusį ir susimąščiusį Briusą prie kampo Vest Vilidže, be skausmą malšinamųjų vonioje gimdo jauniausiąjį sūnų, apstulbinta iš savo krūtinės sklindančių gyvuliškų garsų. Štai ir septyni mėgstamiausi romanai, kuriuos kuruoja nuo vaikystės, ir geriausia draugė Tilė, ir suknelė, kurią velkasi į visus svarbius susitikimus, nes su ja jaučiasi ir susitvarkiusi, ir liekna. Papūstos senelės lūpos, oro bučiniai ir išdainuoti pasisveikinimai: *Labas, labas!*

Džeinė perkrato mintyse bereikšmius ir svarbius dalykus, mėgindama nukreipti dėmesį nuo to, kur yra ir kur keliauja. Pirštai iškart susiranda vietą po raktikauliu, kur tamsuoja kometos formos apgamas, ir jį spusteli. Turi šį įprotį nuo vaikystės. Spaudžia, tarsi mėgindama užčiuopti ryšį su tikrąja savimi. Spaudžia, kol suskausta.

Krispinas Koksas žvelgia pro langą. Niujorko gydytojai – geriausi Niujorko, vadinasi, ir pasaulio – jį tikino, kad vykti gydytis į specializuotą kliniką Los Andžele verta. „Jie tą vėžį pažįsta kaip nuluptą, – tvirtino jam Niujorko gydytojai. – Įrašysime jus į bandymus su vaistais.“ Krispinas atpažino tą šviesą gydytojų akyse. Jie nenorėjo, kad jis mirtų, būtų nugalėtas, nes tai reikštų, kad jie taip pat vieną dieną bus nugalėti. „Kai esi didis, kovoji. Nepasiduodi. Degi kaip suknista ugnis.“ Krispinas jiems linktelėjo, nes neabejojo, kad nugalės šią apgailėtiną ligą. Ji jokiū būdu jo nepalauš. Bet prieš mėnesį jis pasigavo virusą, šis išsiurbė jo jėgas ir persmelkė nerimu. Galvoje prabilo naujas balsas, pranašaujantis žlugimą ir verčiantis abejoti ankstesne savo savikliova. Virusas praėjo, bet nerimas niekur nedingo. Nuo tada jis beveik

nebeeidavo iš namų. Kai gydytojas paskambino susitarti dėl paskutinio vizito prieš skrydį, skirto kraujo tyrimams atlikti, Krispinas atrėžė esąs pernelyg užimtas. Iš tiesų tiesiog bijojo, kad kraujo tyrimai atspindės tikrąją jo savijautą. Šiam naujam, niekam nereikalingam nerimui jis nusileido tik kartą – skrydžiui pasisamdė slaugę. Nenorėjo danguje atsidurti vienas.

Briusas Adleris pažvelgia į savo berniukus – jų veidai neįskaitomi. Jį aplanko jau pažįstama mintis, jog jis per senas, kad juos suprastų. Prieš kelias dienas, jiems laukiant staliuko mėgstamiausiame kinų restorane, Briusas matė, kaip Džordanas pastebėjo su šeima užeinant bendraamžę mergaitę. Paaugliai nužvelgė vienas kitą, pakreipę galvas, ir staiga Džordano veidas nušvito – lyg praskilo – šypsena. Šiai nepažįstamai mergaitei jis, regis, siūlė viską: savo džiaugsmą, savo meilę, savo smegenis, nedalomą savo dėmesį. Tai mergaitei jis padovanojo veidą, kurio Briusas, visą gyvenimą stebėjęs savo sūnų, nebuvo matęs. Nė nežinojo, kad toks būna.

Bendžaminas pasimuisto ankštoje kėdėje. Norėtų atsidurti pilotų kabinoje, už uždarytų durų. Pilotai kalbasi kaip kareiviai, sava šneka, preciziškai. Kelias minutes pasiklausius, kaip jie rengiasi kilti, jam atlėgtų širdis. Aplink skambantys pašnekėsiai ir knarkimas jam nemieli. Chaotiškas civilių elgesys jį erzina. Baltoji moteris greta jo kvepia kiaušiniiais, be to, ji dukart jo klausė, ar jis buvo Irake, ar „ten, kitur“.

Linda pasijunta atliekanti keistą ir varginantį pratimą pilvo raumenims – stengiasi atšlyti nuo plačiosios Floridos, neliesdama miegančios keleivės kitoje pusėje. Jaučiasi tarsi Pizos bokštas. Vis laikydama įtemptus šoninius pilvo raumenis, pasigaili, kad nusipirko per mažai šokolado. Pamano:

„Kalifornijoje su Gariu valgysiu daugiau“, – ir ši mintis ją pralinksmina. Dietos ją lydėjo nuo pat dvylikos metų – ir ji iki pat šios akimirkos nė nebuvo susimąščiusi šios naštos atsikratyti. Lieknumas jai visada atrodė būtinas, bet gal taip nėra? Ji pamėgina įsivaizduoti save putnią, patrauklią.

Florida vėl dainuoja, bet iš tokių krūtinės gelmių ir taip tyliai, kad garsas panašus į niūniavimą. Aplink ją, tarsi pažadinti dainos, suūžia varikliai. Durys užrakinamos vakuumu. Lėktuvas sudreba ir kresteli pirmyn, o Florida murma. Ji – melodijų fontanas, užliejantis visus aplink. Linda sugniaužia skreite rankas. Džordanas ir Edis, nepaisydami nebylaus savo barnio, lėktuvui greitėjant, susiliečia pečiais, kad vienas kitą nuramintų. Keleiviai su knygomis ar žurnalais nebeskaito. Užsimerkusieji nemiega. Lėktuvui atsiplėšiant nuo žemės, visi aplinkui budrūs.